

Podoba

Barbora Jelínková

Klinika asistované reprodukce Invitron, Praha

Gynekolog Libor Stach byl zvyklý, že do jeho ordinace vstupují převážně ženy. Když tedy ve dveřích stanul holohlavý muž s výraznými brýlemi a aktovkou v ruce, na okamžik se zarazil a upřel na něj tázavý pohled.

„Dobrý den, pane Stachu. Jmenuji se Richard Tauš a jsem soukromý detektiv.“

Lékař se napřimil na židli a jedno obočí mu vystřelilo vzhůru. „Co pro vás mohu udělat?“

Návštěvník pomalým krokem přešel místnost vybavenou nejmodernějšími přístroji, bez vyzvání se posadil na židli naproti Stachovu stolu a položil své zavazadlo na podlahu. Zadíval se postaršímu muži zpříma do očí a odpověděl na otázku: „Moje klientka si mě najala, abych zjistil informace o jedné z vašich pacientek.“

Stach zareagoval posměšným uchechtnutím. „Jak jistě sám velice dobře víte, jsem vázán lékařským tajemstvím, pane... promiňte, jak že jste to říkal?“

„Richard Tauš.“

„... pane Tauši. Rozumím vašemu požadavku, ale ze zákona vám takové údaje poskytnout nemohu. Je mi líto.“

Detektiv nehnul brvou. „To je zvláštní, že v minulosti jste si z porušení zákona takové starosti nedělal.“

Stach lehce zrudl a v koutku levého oka mu zacukalo. „Co tím máte na mysli?“ ohradil se. „Chcete mě snad urážet?“

„To by mě ani v nejmenším nenapadlo, pane Stachu. Jen konstatuji fakta.“
Odstín Stachovy tváře se změnil z červené na rudou. „Takové jednání nebudu trpět. Žádám vás, abyste laskavě opustil mou ordinaci.“

„Zůstanu tady, dokud nevyřešíme záležitost, kvůli které jsem přišel,“ proslal Tauš s ledovým klidem.

„Už jsem vám řekl, že nemohu...“

Detektiv jej však nenechal domluvit. „Nebudeme to protahovat, pane doktore. Moje klientka se jmenuje Marta Hoffmanová. Už je to třicet let, co jste ji ošetřoval, ale jsem si jistý, že její případ si pamatujete.“

Libor Stach sebou trhl a ruka, kterou už natahoval k telefonu, ztuhla uprostřed pohybu. Poté ji opatrně stáhl zpátky. „Bez komentáře.“

„Ale no tak, pane doktore. Dosud to šlo po dobrém, ale mám v záloze i prostředky, které by se vám nemusely zamlouvat.“ Na detektivově tváři se objevil úlisný úsměv.

„Co po mně do prdele chcete?“ neudržel se Stach.

Tauš zvedl obočí. „Jako bych nic neslyšel.“ Bradou kývl k telefonu. „Víte stejně dobře jako já, že v této budově žádná ochranka není. Můžeme tedy přejít k věci?“

Lékař několikrát otevřel ústa, jako by chtěl něco říct, nakonec ale zůstal zticha.

„Dobrá tedy.“ Tauš se natáhl k tašce u svých nohou a vyndal složku s dokumenty. Otevřel ji a začal v ní listovat. „Jak jste sám potvrdil, případ Marty Hoffmanové máte stále v paměti. Moje klientka nepotřebuje nic víc než získat některé údaje z karty jiné vaší pacientky. Vše zůstane čistě jen mezi námi třemi.“

„A co když vám nic neřeknu?“ opáčil Stach.

„Sama Marta před třiceti lety přišla na to, že není tak těžké vás obměkčit, pokud jde o nestandardní služby.“

Nemusel dodávat nic dalšího; Stach opět zbrunátněl a spěšně před Taušovým pohledem uhnul. Nadechl se, jako by chtěl popřít, co slyšel, ale stejně jako předtím mu došla slova.

„Uděláme to takhle,“ pokračoval detektiv a Stachovy rozpaky tentokrát nekomentoval. „Vy mi povíte, co moje klientka potřebuje vědět, a nikdo se nedozví, co se před těmi třiceti lety stalo. V opačném případě by se mohlo stát, že to nějakou zvláštní náhodou zjistí příslušné orgány, a to by přece nikdo z nás nechtěl, že?“

Lékařovi vyrazily na čele krůpěje potu. „Nikdo vám ne-uvěří. Nemáte žádné důkazy. Já mám za sebou skoro čtyři desetiletí praxe a mé pacientky jsou se mnou navýsost spokojené. Kdo by věřil takovému... někomu, jako jste vy?“

Detektiv se jeho slovy nenechal vyvést z míry. „Myslel jsem si, že budete reagovat podobně,“ připustil. „A protože mým cílem je uspokojit požadavek své klientky, nikoliv někoho potápět, můžeme uzavřít dohodu, která bude příznivá pro obě strany.“ Vytáhl z náprsní kapsy tenkou obálku a položil ji doprostřed stolu tak, aby na ni Stach dobře viděl.

Zdálo se, že lékař horečně uvažuje. Zvědavost evidentně pracovala, protože v obálce vzhledem k jejím rozměrům nemohly být peníze. Hleděl střídavě na dopis a nevídaného hosta, který si teď založil paže na prsou a pohodlně se na židli opřel. Pak se roztřesenou rukou pro obálku natáhl, vyndal z ní přeložený papír a rozevřel jej před sebou na stole. Ze svého místa Tauš mohl vzhůru nohama přečíst vzkaz, který na něm stál:

Nezapomeň, že všechno vím. Kdykoliv tě můžu zničit.

Tauš mlčky čekal a působil zdánlivě bez zájmu. Když lékař zvedl oči zpátky k detektivovi, zračilo se v nich něco, co tam dosud nebylo. Detektiv, který jej mlčky pozoroval, jen tázavě povytáhl obočí.

Lékař vstal, došel ke dveřím a zamkl. Pak se otočil, zhluboka se nadechl a zeptal se: „Co přesně potřebujete vědět?“

Výletní loď na trase mezi přístavy Rhodos a Symi, Egejské moře, Řecko

„Neviděl jsi můj mobil?“

Sofie se divoce prohrabovala kabelkou položenou na klíně.

„Mám dojem, že ráno byl v nabíječce. Nemohla jsi ho tam nechat?“ Podával jsem jí balíček kapesníků, který při zběsilém útoku na útroby tašky vypadl na zem. „Do háje,“ zamumlala a vracela kapesníky na místo. „Chtěla jsem si to vyfotit.“

„Vždyť se snad tolik nestalo.“ Vytáhl jsem iPhone, namířil na ni a bleskově zmáčkl spoušť. „Udělám ti selfičko, kdykoliv budeš chtít.“ Z obra-

zovky na mě teď zírala tvář mé ženy zachycená přesně v okamžiku, kdy s napůl rozhořčeným a napůl pobaveným výrazem zvedla hlavu.

Sofie vyprskla smíchy. „Hej!“ Vzala mi telefon z ruky, vstala a došla k zábradlí paluby.

Pobřeží ostrova Symi, poseté miniaturními, pastelově zbarvenými domky, už bylo vzdálené, co by kamenem dohodil. Kdybych skočil z trajektu do moře, mohl bych k němu bez potíží doplavat. Popravdě bych to s chutí udělal: blížilo se poledne a slunce sálalo přímo nad našimi hlavami, takže jsem cítil, jak mi po zádech stéká pramínek potu. Došel jsem k Sofii, objal ji jednou rukou kolem pasu a zahleděl se stejným směrem jako ona. Ostatní pasažéři kolem nás také vstávali a vyhlíželi cíl, po hodinové plavbě z přístavu Rhodos se nemohli dočkat, až znovu spočinou nohama na pevné zemi.

Trajekt přirazil k molu s tupým nárazem, až voda vyšpláchla na hráz dlážděnou kameny a záhy pomalu stekla zpátky.

Masa těl se kolem nás hrnula směrem k můstku, jak se každý snažil být na břehu co nejdřív. Já se Sofii jsme nespěchali. Nepočítám-li svatební cestu do Paříže, představoval pobyt na Rhodosu naši první společnou dovolenou a hodlali jsme si ji maximálně užít, což znamenalo především vychutnávat si vzájemnou společnost. Pronajali jsme si auto a projezdili ostrov křížem krážem, takže jsme se po celém dni vraceli utahaní a splavení horkem, zato šťastní, opálení a naplnění dosud nepoznanou euforií.

Než jsme odlétali, tvrdil jsem Sofii, že žádné volno nepotřebuji. V oboru zdravotnického záchranářství je každý den jiný a právě ta variabilita mě uspokojovala. Miloval jsem svou práci. Ale jakmile jsem přičichl k dovolenkovému režimu, musel jsem jí chtít nechtě dát za pravdu: Nepamatuji si, kdy jsem naposledy kontroloval, kolik je hodin, za celý den jsem ani jednou neuvízl v dopravní zácpě a nepotřeboval se dívat na předpověď počasí, protože tady byl každý den stejně horký jako ten předchozí. Nikdy bych neřekl, že mi poznávání starobylé krajiny tak přiroste k srdci, takže na závěr pobytu už v našem itineráři nezbyvalo příliš nenavštívených míst.

Dnes, den před odletem, jsme se vydali lodí z Rhodosu na nedaleký ostrov Symi, který podle cestovního průvodce sliboval harmonickou směs historických památek včetně bezmála osmdesáti kostelů z různých dějinných epoch, jakož i půvabný přístav pyšníci se – podobně jako desítky dalších v zemi – titulem nejmalebnější v Řecku.

Kapitán trajektu, ošlehaný Řek, jenž neuměl ani slovo anglicky a očividně na to byl hrdý, na nás houkl a mával rukou, aby dal najevo, že jsme v cíli. Poslední spoj zpátky na Rhodos vyplouval krátce před šestou večer, což znamenalo, že máme k dispozici šest hodin, které můžeme strávit čistě podle libosti. Už předem jsme se domluvili, že první část té doby věnujeme procházce městem, dáme si něco k jídlu a odpoledne prozkoumáme byzantskou pevnost tyčící se nad přístavem. Šlo sice o značně zchátralou ruinu, ale těšil jsem se na výšlap korunovaný impozantním výhledem. Při vzpomínce na kolegy, kteří doma mezitím plní své pracovní povinnosti, jsem skoro měl výčitky svědomí – pohled na Sofii zářící štěstím však ten pocit okamžitě zahnal.

„Ještě nemám nic pro mámu,“ ozvala se a energicky vykročila směrem k nedaleké zástavbě, aniž by se na mě ohlédla. Představa desítek minut strávených procházkou mezi regály jednoho obchodu za druhým mě nelákala. Sám jsem už první den po příletu poněkud staromódně poslal rodičům a vybraným kolegům pohledy, načež jsem usoudil, že další utrácení mohu s klidem nechat na své ženě. Na rozdíl ode mě by Sofie měla pocit, že spáchala zločin, pokud každé ze svých kamarádek nepřiveze nějaký suvenýr, a nemělo smysl ji přesvědčovat o opaku.

Doposud jsem ji sice na nákupech pokaždé doprovázel, tentokrát jsem však navrhl, že by je pro jednu mohla vyřídít beze mě. Napůl jsem očekával, že odmítne, takže mě upřímně překvapilo, když nebyla proti. „Čekala jsem, kdy k tomu dojde,“ zasmála se, vytáhla se na špičky a letmo mě políbila na tvář. „Přetvařování ti zrovna moc nejde.“

Někdy jsem míval pocit, že mě Sofie zná lépe než já sám sebe. Je neobyčejně vnímavá – možná proto se stala floristkou. Vývěsnímu štítu květinářství, kde pracuje, vévodí slogan „Řekni to květinou“. Výstižnější už být nemůže. Sofie dokáže uvázat kytice tak, že přesně vyjádří sdělení, jaké si její zákazníci přejí. Já osobně u ní ale nejvíc oceňuji schopnost, kterou většina žen nemá: umí v pravý čas mlčet. Když přijdu domů ze směny, pokaždé odhadne, co se mi honí hlavou. Většinou ze mě všechno spadne ve chvíli, kdy překročím práh, ale jsou dny, kdy nemám chuť promluvit s nikým ani slovo. Když zachraňujete život bezvědomému dítěti, které zmlátila vlastní matka, nezanechalo by to ve vás stopu, jedině kdybyste měli srdce z kamene. Někdo to ze sebe potřebuje dostat, já jsem se naučil zpracovávat zážitky mlčky. A na rozdíl od jiných žen Sofie zvládne v takovém okamžiku být zticha, třebaže na ní někdy vidím, jakou práci jí to dává.

Dohodli jsme se, že se v půl jedné sejdeme na stejném místě, a zatímco Sofie zamířila do spleti uliček lemovaných pastelově zbarvenými domky, já jsem se bezcílně coudal po nábřeží a prohlížel si solidní sbírku jachet. Polední žár vyhnal většinu turistů do stínu, a tak jsem měl promenádu téměř pro sebe. Jakási starší dáma vedla za ruku batole, které prstem ukazovalo na loď mírně se pohupující na hladině a hlasitě přitom vyskalo radostí. Usmál jsem se na ně, ale srdce se mi při tom pohledu bezděky sevřelo. Zkusil jsem si představit, jak by ta scéna vypadala, kdyby šlo o naše vlastní dítě. Věděl jsem, že Sofie touží po potomkovi stejně jako já, ačkoliv jsme se shodli, že máme ještě čas. Jenže ten obrázek se mi v hlavě nedařilo zhmotnit, jako by tomu bránila nějaká neviditelná překážka, a mně bylo jasné, co za tím stojí.

Jediný výrazný škrálop na našem manželství představoval můj vztah se Sofiinou matkou. Znali jsme se více než čtyři roky – z toho necelé tři coby tchyně se zetěm – a stále jsme k sobě nenašli cestu. Mrzelo mě to, ale ať jsem se snažil jakkoliv, připadalo mi, že Marta dělá všechno pro to, aby mé pokusy o sblížení zhatila. Když jsem jí u příležitosti oficiálního seznámení přinesl kytici, neopomněla se zmínit, že její dcera samozřejmě umí uvázat lepší. Pokoušel jsem se prolomit ledy trochou humoru, ale netrefil jsem se jí do noty. Na úrodnou půdu nepadla ani zmínka o mém zaměstnání, které dosud dokázalo většinu lidí zaujmout – Marta jen pokrčila rameny a změnila téma hovoru. V chladné atmosféře, jaká doprovázela naše první setkání, se nesla i ta ostatní. Ne že by jich snad bylo příliš, Marta i já jsme se snažili omezit kontakty, jak to jen šlo. Bylo mi ale od začátku jasné, že moje tchyně si pro svou dceru představovala někoho lepšího. Z určitého úhlu pohledu jsem to dokázal pochopit – Sofie vyrůstala bez otce a Marta se musela pořádně otáčet, aby jako samoživitelka dceru zajistila. To poslední, co by si přála, bylo opakování stejného scénáře. Možná, že kdybych se mohl pochlubit titulem z práv či informačních technologií, dala by mi alespoň nějakou šanci; takový požadavek jsem nicméně splnit nemohl.

Bloumal jsem ztracený v myšlenkách tak dlouho, že jsem si ani nevšiml, jak daleko jsem se vzdálil. Moře po mé levici hypnoticky opaleskovalo a lákalo k osvěžení, ale pohled na displej telefonu mi prozradil, že je nejvyšší čas se vrátit. Pokud to vůbec bylo možné, slunce teď hřálo snad ještě intenzivněji než dříve, až jsem měl pocit, že se dlažba pod mýma nohama musí roztavit. Z kuchyní se na ulici linula vůně jídla a při pohledu na strážníky usazené u venkovních stolků se mi začaly sbíhat sliny.

Už jsem plánoval, jak se Sofii do jedné z příjemně vychlazených taveren zapadneme, ale již z dálky jsem viděl, že přístaviště zeje prázdnotou. Automaticky jsem zmáčkl rychlou volbu, abych jí zavolal, když mi došlo, že její mobil leží v hotelovém pokoji. Můj telefon ukazoval deset minut po půl jedné, po Sofii však nebylo ani památky. Usoudil jsem, že se možná rozhodla najít útočiště v některém z klimatizovaných podniků.

Ve chvíli, kdy jsem se ve vlastních stopách vrátil několik set metrů téměř ke konci promenády a Sofii jsem stále nikde nezahlédl, jsem už znejistěl. Za celou dobu, kdy se známe, se ještě nikdy nestalo, že by přišla pozdě. Dokonce i když nakupovala, nezapomněla sledovat čas. Kdykoliv jsme si někde dávali sraz, stepovala na místě už deset minut předem. Napadlo mě, jestli se ve spletitých uličkách centra neztratila, ale považoval jsem to za málo pravděpodobné – moře bylo vidět téměř z jakéhokoliv místa, takže najít k němu cestu nepředstavovalo obtížný úkol.

Kráčel jsem zpátky na místo našeho původního rozchodu a nespouštěl oči z restaurací po své pravici.

A nakonec jsem ji uviděl: seděla sama na terase jedné z nich s orosenou sklenicí pomerančového džusu na stolku před sebou a zamyšleně sledovala mořskou hladinu. Kabelku měla zavěšenou na opěradle židle a pohrávala si se slunečními brýlemi. Vzápětí mi došlo, proč jsem ji na první pohled minul: měla na sobě jiné oblečení, než ve kterém ráno vycházela. Modré tílko vyměnila za květovanou halenku, kterou si nejspíš musela koupit, protože mi nebyla povědomá. Navíc jsem zaznamenal, že má nalakované nehty, což dělala velmi zřídkka.

Propletl jsem se mezi ostatními stolky, došel k tomu jejímu a vysunul si protější židli, abych si k ní přisedl. Teprve v tu chvíli otočila hlavu, překvapená, že někdo narušil její osobní prostor.

„Tak tady jsi...“ začal jsem, vzápětí jsem ale zaregistroval její výraz a zarazil jsem se. Očekával jsem, že se usměje, jako to dělá vždycky, namísto toho se v její tváři zračilo překvapení, ne-li šok. Dívala se na mě, jako by mě v životě neviděla.

„Promiňte, my se známe?“ řekla, trochu se na židli odtáhla a bezděky sáhla po kabelce. V prvním okamžiku mě napadlo, že jde o vtip.

„To má být nějaká nová výzva ze sociálních sí...“ nedořekl jsem. Její výraz se z překvapeného měnil na rozčilený. Zahrát tak upřímné emoce muselo být

nesmírně obtížné. Nejistě jsem se zasmál a konečně se posadil, zato ona na své židli ztuhla. V tu chvíli jsem si všiml ještě něčeho – neměla snubní prsten.

„Jsi v pořádku?“ zeptal jsem se.

„My si tykáme? A kdo vůbec jste?“ vyhrkla.

„Neblbni, Sofie, co je s tebou?“ pokoušel jsem se o bezstarostný tón, ale cítil jsem, jak se mi útroby nepříjemně stahují. Ne, tohle v pořádku rozhodně není. *Něco* mi na ní připadalo jiné, ale přes veškerou snahu jsem nedokázal přijít na to, co.

„Asi jste si mě s někým spletl,“ odsekla a spěšně vstávala od stolu. „Já se nejmenuju Sofie.“ Zastrčila židli, hodila si na rameno kabelku a rychle odcházela.

„Počkej!“ vyskočil jsem a dohnal ji, chytil ji za paži a otočil k sobě. Sofie vykřikla a setřásla moji ruku, jako by to byl jedovatý had. „Co si to dovo-lujete?“

Hosté u nejbližších stolků umkli a zvědavě nás pozorovali. U jednoho z nich jsem si povšiml ženy ve slaměném klobouku, kterou jsem si pama-toval z trajektu.

„Co se s tebou děje?“ opakoval jsem tlumeným šepotem a snažil se ji upřeným pohledem do očí přesvědčit, aby na sebe zbytečně neupozorňo-vala. Marně.

„Nechte mě být!“ pronesla o poznání hlasitěji, až se k nám otočily další hlavy. Než jsem se zmohl na odpověď, rázně vykročila směrem k baru a oslovila muže, který za ním leštil sklenice.

„Promiňte? Mluvíte anglicky? Ten pán mě obtěžuje.“ Celý zkoprnělý jsem naprázdno polkl a sledoval, jak si mě barman změřil udiveným pohle-dem. Nebyl jsem si jistý, jestli Sofii rozuměl, ale z jejího vyděšeného výrazu musel vyčíst, že jde o naléhavou situaci.

Odložil sklenici a rychlou řečtinou cosi zakřičel do otevřených kuchyň-ských dveří za sebou. Sofie se na mě nervózně obrátila, jako by doufala, že jsem se pod tou výhrůzkou urychleně ztratil, nic takového jsem ale neměl v úmyslu.

„Co se tady děje? Co máte za problém, madam?“ Z kuchyně se přihnal barmanův kolega, podsaditý Řek s hustou kšticí šedivých vlasů.

„Ten pán mě obtěžuje,“ opakovala Sofie a ukázala na mě.

„To je nesmysl!“ neudržel jsem se. „Jde o nedorozumění. Manželka... manželce není dobře.“ Sofie na mě vytřeštila oči. „Jaká manželka? Vidím

vás poprvé v životě!“ Muž za pultem střídavě přejížděl očima z jednoho na druhého a nevěděl, co si počít. Instinkty mu patrně velely ochránit dámu v nesnázích, ale já jsem se na první pohled nejevil jako agresor. Daleko spíš jsem musel vypadat ustaraně – a navíc jsem v zádech cítil pohledy hostů v restauraci, kteří se teď přestali věnovat jídlu a soustředěně nás sledovali.

„Vy jste manželé?“ zeptal se druhý číšník, spíše proto, aby vůbec něco řekl, než že by tím situaci mohl vyřešit.

„Ano,“ odvětil jsem ve stejné chvíli, kdy Sofie vyjekla „Ne!“

Automaticky jsem k ní vykročil, abych ji uklidnil, ale ona se bleskově od-táhla. Dívala se teď na mě nevěřicně.

„Poslouchej mě. Připluli jsme na trajektu. Jsme tu na dovolené. V Řecku, vzpomínáš?“ odříkával jsem pomalu, jako by šlo o nechápavé dítě, a přitom koutkem oka sledoval číšníka, který nervózně přešlapoval z jedné nohy na druhou. „Můžu zavolat policii,“ navrhl s tázavým pohledem upřeným na Sofii.

„To nebude nutné,“ zareagoval jsem dřív, než Sofie stihla něco říct. Ať už se mnou hrála jakoukoliv hru, tak daleko by to snad zajít nenechala – nebo ano? Najednou jsem si nebyl ničím jistý.

„Ať jste kdokoliv, nepřeji si, abyste mě dál sledoval,“ pronesla důrazně. Měl jsem sto chutí k ní přistoupit a obejmout ji, dotknout se jí, políbit – zkrátka udělat cokoli, co se mi osvědčilo pokaždé, když byla rozrušená. Jenže při pomyslení na to, jak se až dosud naježila, když jsem se k ní přiblížil, jsem netušil, zda by neztropila scénu. Ocitli jsme se v patové situaci, každý skálopevně přesvědčený o své pravdě.

„Mohu vám nějak pomoci?“ zeptal se znovu číšník, teď už netrpělivě.

„Ano, zavolejte policii,“ požádala Sofie a mně spadla brada.

Moje práce vyžadovala, abych byl připravený na jakoukoliv situaci. Byl jsem zvyklý jednat pod tlakem, rozhodovat se ve zlomku vteřiny a zachovávat si chladnou hlavu i za mimořádně chaotických okolností. Nic mě ale nemohlo připravit na to, že moje žena zčistajasna přijde o rozum.